

FŪGAS PAMATPRINCIPI

Tēma

- Klasiski sākas ar I vai V pakāpi, beidzas ar III pakāpi (atonālās fūgās šis atkrīt).
- Baham vidēji 2 taktis, vēlākiem autoriem garākas tēmas.
- Ekspozīcijā iestājas pakāpeniski I – V – I – V - ...
 - Divbalsīgās fūgās ekspozīcijā var vēlreiz atkārtot abu balsu iestājas.
 - Trīsbalsīgās fūgās var vēlreiz atkārtot vienu balsi, lai veidojas kvadrātiskums.
 - Četrbalsīgās fūgās var būt arī I – V – V – I.
- Atbilde ir tēma ekspozīcijā V.
 - Reāla – copy paste, iespējams vienmēr.
 - Tonāla – tēmas V pakāpe tiek aizvirzīta uz tonikas I pakāpi, paildzinot tonikas sajūtu. Iespējams (un klasiskajā fūgā obligāti jāievēro) tad, ja viena no tēmas pirmajām skaņām ir uz V pakāpes. Noteikti būs ekspozīcijā, bet tālākās fūgas gaitā *ad libitum*.
- Vidusposmā un reprīzē ar tēmu iespējams veidot imitācijas (skatīt iepriekšējā materiālā) un stretas.
- Vidusposmā atļauts tēmu rakstīt jebkurā tonalitātē (Bahs pieturas pie 1. radniecības).
- Reprīzē tēma drīkst parādīties tikai tonikā, retāk subdominantē.

Pretsalikums

- Materiāls, kas skan kādā citā balsī, kamēr vienā balsī skan tēma.
 - Komplementējošs
 - Kontrastējošs
 - Konfliktējošs (reti)
- Var būt izturēts – katru reizi tēmas skanēšanas laikā citā balsī arī skan viens un tas pats (pielāgojoties tonalitātei). Ja tas notiek divās balsīs – divkārti izturēts u.t.t.
- Ja pretsalikums ir līdzīgs, bet ne burtisks, vai arī izturēts ir tikai daļā vietu, tas skaitās daļēji izturēts.

Intermēdijas

- Posms fūgā, kur nevienā balsī neskan tēma, minimums 1 takts, noteikti jānumurē.
- Var atrasties jebkurā fūgas formas posmā.
- Vienmēr norisināsies kāds attīstošs process
 - sekvences, kanoniskas sekvences, kanoni
 - tēmas skaldīšana
 - darbs ar izturētā pretsalikuma materiālu (ja tāds ir) u.c.
- Saite – ļoti īss posms fūgā (maksimums 1 takts), kur nevienā balsī neskan tēma, vienīgais atļautais process ir kadence. Nav jānumurē.

Forma

- Ekspozīcija – drīkst beigties tad, kad tēma ir izskanējusi visās balsīs un bijusi kadence.
- Vidusposms – visbrīvākais fūgas posms, kurā var notikt jebkura iepriekšaprakstītā darbība. Drīkst beigties tad, kad bijusi kadence uz toniku.
- Reprīze – tēmas drīkst skanēt tikai tonikā un (reti) subdominantē, nav nepieciešams izskanēt tēmai visās balsīs.
- Ērģelpunkti neskaitās kā papildus balsis, bet gan kā atsevišķa darbība.
 - Pirmsikta zonā (pirms reprīzes) – V ērģelpunkts
 - Kodā – I ērģelpunkts